

Архангела – това е невисока скала по източния склон на Сливенската планина, разцепена, а от основата ѝ изтича студена вода. Легенда обяснява, че когато хора от полето бягали от болест (чума) в планината, ги водел старец. Зажаднели, но нямало никъде вода и имало опасност да загинат. Тогава водачът им се помолил усърдно на Бог, допрям с пръчката, с която се подпирал, скалата, тя се разцепила и от нея потекла вода, която била и целебна. Така хората били спасени. Водачът им невидимо си тръгнал. Оказало се, че това е Архангел Михаил (Богдар 1993: 44–46).

Змеевите дупки представляват неголяма пещера в южното подножие на Сините камъни. Според легенда в нея живеел голям змей и не разрешавал на никого да минава оттам. Римски легион, отседнал наблизо, е трябвало да тръгне към морето. Наредено било да не се минава край пещерата заради змея. Но млад военачалник не се подчинил и минал край нея. Змеят излязал и започнал двубой, победител в който станал младият римлянин, защото тайно приел християнството, което му давало сили. Като разбрали това, целият легион приел християнството. И тогава изградили в съседство параклис. Основите му стоят и досега, но вероятно това е малка черква от комплекса на Малка Света гора Сливенска. Но важното във фолклорното съзнание е победата на християнството над езичеството, ознаменувана чрез християнски храм.⁶⁰

Легенда за змей обяснява и появата на изворите над Котел. “Имало три моми – Руска, Радка, Йовка. Те се загубили, като ходели на изворите за вода. Имало змей в дупката и открадва момата и веки не я виждали. Тъй отишли и другите моми”.⁶¹

Другият вариант на легендата разказва: “Змеят държал водите. Змеят вземал момите от пътя. Дошло ред на близначките на Ради Ковача. Той чукал саби да убият змея. Като дошъл змеят, залял всичко като катран. Като бягали, сълзите им течали и като стигнали, там са продънило” (Българско народно творчество 11 1963: 174–175).⁶²

С намесата на змей се обяснява и голямото наводнение в с. Козарево, Твърдишко и разцепването на селото на две в м. Влащица, която и до днес не е застроена: “Както играело хорото, змеят идва и грабва най-хубавата мома и я отнася. И те проследили къде – горе има една местност, Пещерата са казва, на Пчена. И те откриват момата, излязла вънка. И понеже не им е възможно да я вземат обратно, един от смелчаците я застрелва. Идва змеят и като вижда, със всичка сила предизвиква наводненията. И когато иди наводнението да спре, намерили момата тука в селото. Змеят я донесъл и я пуснал тука.”⁶³

Според местна легенда друг митичен персонаж дава името на с. Биково, Новозагорско: “Между Кермен и Биково имало един гьол, голям, и вътре в него ревяло едно нещо като бога (бик, воден бик) и затуй кръстили селото Биково.”⁶⁴

За м. *Божя майка* и легендата за нея край гр. Шивачево вече споменах.

Не са малко и *Самодивските кладенчета*, *хоро* и други места, обяснявани с легенди за самодиви и залюбването им с овчари.